

**Ментальне здоров'я – емоційне,
психологічне та соціальне
благополуччя людини**

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

**Ментальне здоров'я –
емоційне, психологічне
та соціальне благополуччя
людини**

Бібліографічний покажчик

Миколаїв
2025

Ментальне здоров'я – емоційне, психологічне та соціальне благополуччя людини : бібліогр. покажч. / уклад.: А. Вінницька, Є. Руденко, Т. Скульбіна ; ред. Л. Голубенко ; Миколаїв. обл. універс. наук. б-ка. – Миколаїв, 2025. – 62 с.

Від укладачів

Згідно з визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я ментальне здоров'я – це стан щастя та добробуту, в якому людина реалізує свої творчі здібності, може протистояти життєвим стресам, продуктивно працювати та робити внесок у суспільне життя. Ментально здорова людина здатна реалізовувати свій потенціал, будувати гармонійні стосунки, в той час як психологічні проблеми можуть призводити до особистих труднощів, соціальної ізоляції та зниження загального добробуту. Психічне здоров'я кожної людини важливе для всього суспільства. Війна в Україні стала серйозним випробуванням для ментального здоров'я населення, призводячи до численних психологічних та емоційних травм. У даних обставинах дуже важливою є психологічна підтримка, що охоплює як професійну допомогу, так і самодопомогу.

Матеріал бібліографічного покажчика розміщено у 3 розділах. Перший – «Формування культури ментального здоров'я» – містить інформацію про впровадження програм щодо підтримки психологічного здоров'я українців, зокрема про Всеукраїнську програму ментального здоров'я «Ти як?». У наступному розділі «Психологічна допомога і реабілітація» порушуються проблеми підтримки людей, які зазнали впливу травматичних подій, в тому числі й під час війни. Розділ «Медична допомога у сфері ментального здоров'я» надає інформацію про психічні хвороби та травми з точки зору медицини, розглядає вплив різних хвороб на психічне здоров'я людини.

У межах розділів та підрозділів матеріали розташовані за алфавітом прізвищ авторів та назв публікацій. Посібник має іменний покажчик, до якого включено прізвища авторів, укладачів й редакторів, що вказуються у бібліографічних описах.

Основними джерелами пошуку документів були довідково-бібліографічний апарат Миколаївської ОУНБ,

електронні каталоги Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національної наукової медичної бібліотеки України та інтернет-ресурси. Документи, що відсутні у фонді Миколаївської ОУНБ, позначено астериском (*). Бібліографічний опис здійснено згідно з чинними стандартами. Відбір матеріалу закінчено у жовтні 2025 р.

1. Формування культури ментального здоров'я

В українському суспільстві необхідно системно впроваджувати програми підтримки ментального здоров'я, проводити просвітницьку та інформаційну роботу серед громадян щодо розуміння важливості збереження психічного здоров'я та підтримки соціально активного життя. Популяризація важливості отримання кваліфікованої допомоги у разі ознак стресу, занепокоєння, апатії допоможе у цілому сформувати ментально здорове суспільство.

1. Про затвердження плану заходів на 2024–2026 роки з реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 черв. 2024 р. № 572-р // Урядовий кур'єр. – 2024. – 28 черв. – С. 7–9. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/572-2024-%D1%80#Text>.

2. Про систему охорони психічного здоров'я в Україні : Закон України від 15 січ. 2025 р. № 4223-IX // Голос України. – 2025. – 7 лют. – С. 6–11 ; Урядовий кур'єр. – 2025. – 21 лют. – С. 3–6.

3. Про схвалення Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 груд. 2017 р. № 1018-р // Офіційний вісник України. – 2018. – № 16. – С. 65–70.

4. Про утворення Координаційного центру з психічного здоров'я : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 берез. 2023 р. № 301 // Урядовий кур'єр. – 2023. – 12 квіт. – С. 6.

* * *

5. Про затвердження Плану заходів на 2024–2026 роки з реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Миколаївській області на період до 2030 року [Електронний ресурс] : Розпорядження начальника Миколаїв. обл. військ. адмін. від 25 жовт. 2024 р. № 425-р // Миколаївська обласна державна адміністрація. Миколаївська обласна військова адміністрація : офіц. сайт. – Режим доступу: https://mk.gov.ua/ua/oda/order/?doc_id=18111, вільний (дата звернення: 21.08.2025). – Назва з екрана.

* * *

6. *Ментальне здоров'я особистості та організації : монографія / за заг. ред. Г. А. Пріба, Л. Є. Бегези ; Акад. праці, соц. відносин і туризму. – Київ : Типографія АМГ, 2024. – 517 с.

7. *Найду, У. Їжа для ментального здоров'я. Як харчуватися, щоб жити без стресу, депресії і тривожності / У. Найду ; пер. з англ. Н. Яцюк. – Київ : Наш формат, 2021. – 338, [1] с.

* * *

8. *Бойко, О. М. Соціальна робота у сфері психічного здоров'я в Україні: сучасні виклики / О. М. Бойко, Н. В. Кабаченко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. – 2020. – Вип. 2. – С. 23–27.

9. Болтівець, С. Психічне здоров'я і психологічна діяльність для його збереження / С. Болтівець // Психологія і суспільство. – 2020. – № 1. – С. 104–113.

10. *Власенко, І. А. Модель збереження психологічного здоров'я студентської молоді в Україні / І. А. Власенко,

О. М. Рева // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. – 2020. – Вип. 3. – С. 90–99.

11. *Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на фізичне та психічне здоров'я людини / О. Шинкарук [та ін.] // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2018. – № 2. – С. 13–24.

12. *Вплив психосоціальних факторів на психічне здоров'я / І. Я. Пінчук [та ін.] // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2015. – № 1. – С. 8–11.

13. *Гідність людини і психічне здоров'я // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2015. – № 8. – С. 5.

14. Данілець, О. Зберегти ментальне здоров'я українців / О. Данілець // Урядовий кур'єр. – 2023. – 15 лют. – С. 1, 3.

15. *Джавадян, О.-М. Соціальна реклама та ментальне здоров'я / О.-М. Джавадян // Соціальна робота та соціальна освіта. – 2021. – Вип. 2. – С. 24–34.

16. *Євтушенко, І. В. Психологічне здоров'я: поняття, критерії та рівні / І. В. Євтушенко // Вісник післядипломної освіти. Серія: Соціальні та поведінкові науки; Управління та адміністрування. – 2023. – Вип. 25. – С. 56–69.

17. *Завгородня, О. В. Вплив оптимізму на ментальне здоров'я особи / О. В. Завгородня, Є. В. Степура // Габітус. – 2023. – Вип. 46. – С. 139–143. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://habitus.od.ua/journals/2023/46-2023/22.pdf>.

18. *Іващенко, С. М. Вплив режиму рухової активності студентів закладів вищої освіти на рівень їх ментального здоров'я / С. М. Іващенко // Лікарська справа. – 2021. – № 1/2. – С. 57–61. – Бібліогр. в кінці ст.

19. *Ільницька, Т. Психічне здоров'я дітей та підлітків / Т. Ільницька // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2016. – № 8. – С. 5–9.

20. *Інтегрований підхід до ментального здоров'я молоді / В. І. Горошко [та ін.] // Актуальні проблеми сучасної медицини. – 2024. – Т. 24, вип. 2. – С. 153–159.

21. *Калашникова, Л. В. Розуміння сутності ментального здоров'я в контексті комплексного підходу / Л. В. Калашникова, Ю. Ю. Руденко, С. А. Руденко // Наукові записки. Серія: Психологія. – 2024. – Вип. 1. – С. 74–81. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://journals.cusu.in.ua/index.php/psychology/article/view/340/322>.

22. *Кальчук, Р. Д. Дослідження впливу соціальних факторів на стан психічного здоров'я дорослого населення / Р. Д. Кальчук, В. І. Клименко // Україна. Здоров'я нації. – 2021. – № 3. – С. 24–27.

23. *Карасевич, С. А. Психологічне здоров'я та самоконтроль особистості / С. А. Карасевич, М. П. Карасевич // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – 2024. – № 4. – С. 47–52. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vped/article/view/1050/1055>.

24. *Кічук, А. В. Психологічне здоров'я особистості як цінність і предмет сучасного психологічного знання / А. В. Кічук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. – 2019. – Вип. 1. – С. 36–40.

25. *Климчук, В. Психічне здоров'я в організаціях: світова підтримка, українські перспективи / В. Климчук, В. Горбунова // НейроNews: психоневрологія та

нейропсихіатрія. – 2017. – № 10. – С. 7–13. – Бібліогр. в кінці ст.

26. *Климчук, В. О. Психічне здоров'я в організаціях: національні програми та плани дій / В. О. Климчук, В. В. Горбунова // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2018. – № 2. – С. 31–35.

27. *Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року : [коментар] // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2018. – № 2. – С. 6–10. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: [https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2018/2\(95\)/NN182_6-10_0b35833a1f3740556679e3ee6aec50ba.pdf](https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2018/2(95)/NN182_6-10_0b35833a1f3740556679e3ee6aec50ba.pdf).

28. *Костюк, Д. А. Психічне та психологічне здоров'я особистості: поняття, зміст та критерії / Д. А. Костюк, В. А. Костюк // Вісник Національного університету оборони України. – 2018. – Вип. 2. – С. 45–50.

29. *Ладиченко, В. В. Європейські стандарти права дітей на психічне здоров'я / В. В. Ладиченко, Л. О. Головка // Лікарська справа. – 2017. – № 7. – С. 210–215.

30. Малолеткова, О. Потрібна нова культура ставлення до ментального здоров'я : важливо створити у країні адекватну нинішнім викликам систему психологічної допомоги та підтримки / О. Малолеткова // Урядовий кур'єр. – 2023. – 10 лют. – С. 3.

31. Малолеткова, О. Представлено перші сім проєктів для ментального здоров'я / О. Малолеткова // Урядовий кур'єр. – 2023. – 12 трав. – С. 1, 2.

32. *Мартінова, Л. Турбота про психічне здоров'я / Л. Мартінова // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2021. – № 8. – С. 6.

33. *Ментальне здоров'я: стійкість і вразливість майбутнього // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2023. – № 6. – С. 5–6.

34. Михальський, А. В. Сутність психічного здоров'я: визначення, критерії, ранні прояви розладів / А. В. Михальський, Ю. А. Михальська // Інклюзія і суспільство. – 2025. – № 1. – С. 83–90. – Бібліогр.: с. 89–90.

35. *Молодь і психічне здоров'я у світі, що змінюється // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2018. – № 8. – С. 8–10.

36. *Москаленко, О. В. До проблеми вивчення психологічного здоров'я особистості / О. В. Москаленко, І. О. Блохіна // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія. – 2022. – Т. 33, № 2. – С. 92–96. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/87cff1b7-8ec3-409e-a4dc-c6b41fd1b6c0/content>.

37. *Ніщименко, І. В. Психічне здоров'я населення України: сучасний стан та шляхи покращення / І. В. Ніщименко // Український науково-медичний молодіжний журнал. – 2015. – № 3 (Спец. вип.). – С. 79.

38. *Олійник, О. До питання наративу ментального здоров'я в освітній діяльності / О. Олійник, О. Солошенко // Новий колегіум. – 2024. – № 3. – С. 37–43.

39. *Пархомчук, М. Ю. Вплив середовища та архітектури на ментальне здоров'я людей / М. Ю. Пархомчук // Архітектурний вісник КНУБА. – 2024. – Вип. 30/31. – С. 72–79.

40. Паянок, Н. Цінність ментального / психічного добробуту громад Київської області : (результати обл. соціол. дослідж.) / Н. Паянок // Бібліотечна планета. – 2025. – № 3. – С. 36–39.

41. Підтримка ментального здоров'я має стати комплексною та доступною // Урядовий кур'єр. – 2025. – 6 верес. – С. 2.

42. *Плахова, О. М. Ментальне здоров'я у фокусі соціальної роботи / О. М. Плахова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2024. – № 1. – С. 5–11. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://socped.luguniv.edu.ua/index.php/socped/article/view/17/17>.

43. *Поладич, І. В. Ментальне здоров'я вагітних: сучасні реалії / І. В. Поладич, Д. О. Говсєєв // Український журнал «Здоров'я жінки». – 2024. – № 2. – С. 19–25.

44. *Проблеми ментального здоров'я в сучасній системі громадського здоров'я України / Н. С. Полька [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2023. – № 4. – С. 52–59.

45. Психіатрія способу життя: нові горизонти для психічного здоров'я / підгот. Н. Купко // Здоров'я України. Неврологія. Психіатрія. Психотерапія. – 2025. – № 2. – С. 42 ; НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2025. – № 4. – С. 5–6.

46. *Психічне здоров'я в організаціях: чотири причини інвестувати в охорону психічного здоров'я працівників // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2017. – № 9. – С. 6–9.

47. *Психічне здоров'я дітей: співпраця заради реформ // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2019. – № 2. – С. 6–8.

48. *Психічне здоров'я як одне з універсальних прав людини: тенденції, виклики, шляхи подолання проблем / підгот. Н. Купко // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2023. – № 8. – С. 5–7.

49. *Психологічна структура здоров'я особистості в кризових умовах / І. А. Бурлакова [та ін.] // Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. – 2023. – № 3, т. 2. – С. 15–25. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: http://tpppjournal.com.ua/n62y2k23_tom_2_a2.html.

50. Психофізіологічна стабільність здобувачів вищої освіти як передумова збереження здоров'я / Н. А. Буняк [та ін.] // Психологія і суспільство. – 2025. – № 1. – С. 196–206. – Бібліогр.: с. 204–206.

51. *Родіна, Н. В. Теоретичні підходи до проблеми впливу ментального здоров'я на суб'єктивну безпеку особистості / Н. В. Родіна, О. І. Бабій // Психологічні перспективи. – 2024. – Вип. 44. – С. 96–109. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://psychoprospects.vnu.edu.ua/index.php/psychoprospects/article/view/900/684>.

52. *Рябоконт, В. В. Психологічне здоров'я людини як один із компонентів теорії особистості / В. В. Рябоконт // Габітус. – 2021. – Вип. 21. – С. 201–205.

53. Савчин, М. Моральне здоров'я особистості як предмет психологічного пізнання / М. Савчин // Психологія і суспільство. – 2018. – № 3/4. – С. 120–131. – Бібліогр. в кінці ст.

54. *Семілетов, О. С. Проблема безробіття в Україні як один із негативних факторів впливу на ментальне здоров'я українців / О. С. Семілетов // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. – 2024. – Вип. 1. – С. 239–248. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/20355/1/28Semi letov.pdf>.

55. *Сім активностей для підтримки психічного здоров'я // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2020. – № 3. – С. 7.

56. Сопілко, І. Ментальне здоров'я як складова національної стійкості / І. Сопілко // Юридичний вісник України. – 2025. – № 12. – С. 10–11.

57. *Терлецька, Л. Взаємозв'язок між психічним здоров'ям та особистісним розвитком у студентської молоді / Л. Терлецька, Ю. Василенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Психологія. – 2024. – Вип. 1. – С. 61–65.

58. Тисячна, Т. Чому психологічне здоров'я – це важливо / Т. Тисячна // Пенсійний кур'єр. – 2023. – 11 жовт. – С. 42.

59. *Тімашова, В. М. Психічне здоров'я як складник понятійної сфери здоров'я та перспективний напрям розвитку служби охорони психічного здоров'я в Україні / В. М. Тімашова, В. О. Тімашов // Лікарська справа. – 2017. – № 7. – С. 250–255.

60. *Ткачишина, О. Р. Проблема ментального здоров'я в Україні: психологічний аналіз / О. Р. Ткачишина // Габітус. – 2023. – Вип. 53. – С. 207–211. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://habitus.od.ua/journals/2023/53-2023/35.pdf>.

61. *Утюж, І. Г. Ментальне здоров'я сучасного українського суспільства: соціально-філософський погляд на проблему / І. Г. Утюж, Н. В. Спиця // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Серія: Філософські науки. – 2024. – Вип. 1. – С. 140–152. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://philosophy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/307147/298486>.

62. *Шафранський, В. В. Психічне здоров'я населення України: стан, проблеми та шляхи вирішення / В. В. Шафранський, С. В. Дудник // Україна. Здоров'я нації. – 2016. – № 3. – С. 12–18.

63. Як зберегти психічне здоров'я в робочому середовищі / підгот. Л. Мартинова // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2024. – № 8. – С. 6–8.

64. Сувало, О. Б. Формування політики в сфері психічного здоров'я в Україні: нормативно-правові аспекти [Електронний ресурс] / О. Б. Сувало // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2024. – № 4. – Режим доступу: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/3481/3515>, вільний (дата звернення: 21.04.2024). – Назва з екрана.

65. Устінов, О. В. Національна програма психічного здоров'я [Електронний ресурс] : МОЗ налагоджує міжсекторальну взаємодію / О. В. Устінов // Український медичний часопис. – 2022. – 19 серп. – Режим доступу: www.umj.com.ua/uk/stattia-232337-natsionalna-programa-psihichnogo-zdorov-ya-moz-nalagodzhuje-mizhsektoralnu-vzayemodiyu, вільний (дата звернення: 22.08.2025). – Назва з екрана.

66. Ядловська, О. С. Суспільні програми щодо формування культури ментального здоров'я в Україні [Електронний ресурс] / О. С. Ядловська // The 9th International scientific and practical conference «Scientific progress: innovations, achievements and prospects» (May 29–31, 2023). – Munich, 2023. – С. 311–317. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/profile/M-Rumiantsev/publication/371416639_SCIENTIFIC-PROGRESS-INNOVATIONS-ACHIEVEMENTS-AND-PROSPECTS-29-31052023/links/6482d3bab3dfd73b776deed3/SCIENTIFIC-PROGRESS-INNOVATIONS-ACHIEVEMENTS-AND-PROSPECTS-29-31052023.pdf, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?»

Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?» створена за ініціативою першої леді України Олени Зеленської. Мета програми – навчити українців піклуватися про ментальне благополуччя і «бути у себе на часі», створити дієву державну систему психосоціальної підтримки та супроводження для громадян, які потребують фахової допомоги, дати розуміння та показати інструменти, що допоможуть українцям дбати про свій внутрішній стан.

67. Відомі люди допоможуть формувати культуру ментального здоров'я // Урядовий кур'єр. – 2023. – 6 квіт. – С. 1.

68. Відчуття підтримки, розуміння та небайдужості // Урядовий кур'єр. – 2024. – 28 листоп. – С. 2.

69. Ефективні простори для психологічного відновлення : у центрах життєстійкості проведено понад 500 тисяч заходів для українців, які потребують допомоги // Урядовий кур'єр. – 2024. – 16 листоп. – С. 2.

70. Ковальчук, С. Проєкт «Бібліотеки як простір психосоціальної підтримки» : [складова проєкту «Мистецтво допомагати» М-ва культури та стратег. комунікацій України в межах Всеукр. програми ментального здоров'я «Ти як?») / С. Ковальчук // Бібліотечна планета. – 2024. – № 4. – С. 22–23.

71. Малолеткова, О. Ментальне здоров'я людей у пріоритеті / О. Малолеткова // Урядовий кур'єр. – 2023. – 18 лип. – С. 2.

72. Руденко, Т. Центри життєстійкості на мільярд : у 326 просторах надають психосоціальну підтримку / Т. Руденко // Україна молода. – 2025. – 10 верес. – С. 3.

73. Стійкість людей потрібно підтримувати // Урядовий кур'єр. – 2023. – 30 листоп. – С. 1, 2.

74. Тут допоможуть відповісти на «Ти як?» : два центри життєстійкості запрацювали у прифронтових громадах на Харківщині // Урядовий кур'єр. – 2024. – 22 берез. – С. 2.

75. Центри ментального здоров'я з'являться у кластерних лікарнях // Урядовий кур'єр. – 2024. – 25 січ. – С. 1.

* * *

76. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?» [Електронний ресурс] : [ініціатива першої леді Олени Зеленської, спрямована на розбудову якісної системи надання послуг у сфері психосоціальної підтримки та розвиток культури піклування про ментальне здоров'я]. – Режим доступу: <https://howareu.com/pro-prohramu>, вільний (дата звернення: 21.08.2025). – Назва з екрана.

77. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?» [Електронний ресурс] // Управління охорони здоров'я Миколаївської облдержадміністрації. – Режим доступу: https://oblzdrav.mk.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=13620:vseukrajinska-programa-mentalnego-zdorov-ya&catid=251&Itemid=220, вільний (дата звернення: 21.08.2025). – Назва з екрана.

78. Ти як? [Електронний ресурс] : у межах ініціативи Олени Зеленської українцям розкажуть про важливість піклування про ментальне здоров'я // Президент України : офіц. інтернет-представництво. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/news/ti-yak-u-mezhah-iniciativi-oleni-zelenskoyi-ukrayincyam-rozk-81777>, вільний (дата звернення: 22.08.2025). – Назва з екрана.

2. Психологічна допомога і реабілітація

Психологічна допомога – це комплекс заходів емоційної підтримки та практичної допомоги людям, які зазнали травматичних подій (як-от бойові дії, катастрофи, кризові ситуації), з метою полегшення їхнього психічного стану, відновлення функцій та повернення до повноцінного життя. Вона спрямована на зниження стресу, стабілізацію емоційного стану та надання ресурсів для подолання наслідків травми, а також на підтримку соціальної адаптації.

79. «Аптека самодопомоги» : вправи, які допоможуть впоратися із неприємними образами, флешбеками та настирливими спогадами // Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги. Серія: Екологічна освіта та виховання. – 2023. – № 9/10. – С. 11–15.

80. Бієнко, Н. Психологічний штиль : методи психоемоційної стабілізації та психорегуляції / Н. Бієнко, В. Журов // Психолог. – 2020. – Верес.-жовт. (№ 9/10). – С. 48–55.

81. Болтівець, С. Психічне здоров'я і психологічна діяльність для його збереження / С. Болтівець // Психологія і суспільство. – 2020. – № 1. – С. 104–113.

82. Вауліна, О. Психосоціальна підтримка у громадах: попит зростає, потрібні фахівці / О. Вауліна // Голос України. – 2023. – 21 груд. – С. 6.

83. Ветеранський бізнес : як підприємництво може стати ключем до психологічного відновлення та соціальної адаптації, – Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів // Голос України. – 2025. – 20 лют. – С. 6.

84. Вплив соціальних мереж на психічне здоров'я дітей і підлітків / підгот. Л. Мартинова // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2025. – № 6. – С. 5–6.

85. Гарнійчук, В. М. Школа виживання: страх. Психологічна допомога – це робота над собою / В. М. Гарнійчук // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 3. – С. 14–15.

86. Дишкант, О. Психологічна підтримка постраждалим в надзвичайних ситуаціях / О. Дишкант // Бізнес і безпека. – 2020. – № 1. – С. 97–98.

87. Ефективність поетапної програми психологічних втручань для мігрантів / підгот. Н. Купко // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2025. – № 5. – С. 24–27.

88. Завіна, О. На варті ментального здоров'я : [з досвіду роботи КЗ «Обл. універс. наук. б-ка ім. Д. І. Чижевського» м. Кропивницького] / О. Завіна // Бібліотечна планета. – 2024. – № 4. – С. 23–27.

89. *Ільницька, Т. Перша психологічна допомога для всіх / Т. Ільницька // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2016. – № 10. – С. 12–13.

90. Карандашев, В. І. Посттравматичні стресові розлади та методи психологічної допомоги населенню, яке постраждало в надзвичайних ситуаціях / В. І. Карандашев // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 7. – С. 5–6.

91. *Кириленко, М. Психологічна допомога: міфи, правда, небезпеки / М. Кириленко // Фармацевт практик: наука, практика, життя. – 2019. – № 9. – С. 58–60.

92. Клевако, І. Перша психологічна допомога, найпростіші техніки стабілізації психічних станів у стресовій ситуації / І. Клевако, І. Давиденко // Надзвичайна ситуація. – 2019. – № 4. – С. 5–12.

93. Коваль, Т. Психологічна підтримка у кризовій ситуації [військовослужбовців та переселенців] / Т. Коваль // Психолог. – 2015. – Черв. (№ 11/12). – С. 54–57.

94. *Когут, О. О. Особливості діагностики та психологічної допомоги дітям, які переживають депресію / О. О. Когут // Актуальні проблеми психології в закладах освіти. – 2023. – Вип. 13. – С. 176–188.

95. Костіна, Л. Психічне здоров'я : профілактика булінгу як елемент недопущення зміни особистості учня / Л. Костіна // Психолог. – 2020. – Лют. (№ 2). – С. 52–61.

96. Ларін, Д. Перша психологічна допомога : 7 способів перезавантажити емоційне здоров'я / Д. Ларін // Соціальний педагог. – 2021. – Берез.-квіт. (№ 3/4). – С. 26–37.

97. Лучко, М. Психологічна допомога сім'ям за складних життєвих обставин / М. Лучко, Т. Надвинична // Психологія і суспільство. – 2018. – № 3/4. – С. 224–233.

98. *Мартинюк, А. Особливості використання музикотерапії як методу збереження психічного здоров'я особистості / А. Мартинюк, І. Малашевська // Молодь і ринок. – 2023. – № 2. – С. 66–72.

99. *Митник, О. Я. Інтеграція педагогіки та психотерапії як засіб психологічної допомоги особистості / О. Я. Митник, І. М. Унінець, Б. Т. Дем'яненко // Освітньо-науковий простір. – 2024. – Вип. 6 (1). – С. 119–128. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://ess.npu.edu.ua/index.php/ess/article/view/96/113>.

100. Нечипоренко, Н. Психічне здоров'я : допомога особистості в кризових ситуаціях / Н. Нечипоренко, Н. Бездідько // Психолог. – 2022. – Січ.-лют. (№ 1/2). – С. 68–73.

101. Падухевич, О. Як зберегти психологічне благополуччя в кризу / О. Падухевич // Кадровик України. – 2021. – № 7. – С. 80–91.

102. Перша психологічна допомога. Практичні рекомендації // Надзвичайна ситуація. – 2018. – № 6. – С. 58–63.

103. *Підтримка психічного здоров'я під час роботи вдома // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2020. – № 3. – С. 5.

104. Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка в умовах надзвичайної ситуації // Надзвичайна ситуація. – 2018. – № 2. – С. 48–51.

105. *Психологічна допомога: безплатні платформи. Пам'ятка // Медична сестра дошкільного закладу. – 2023. – № 1. – С. 7.

106. *Скориніна-Погребна, О. В. Особливості організації та надання психологічної допомоги населенню на деокупованих територіях / О. В. Скориніна-Погребна // Проблеми екстремальної та кризової психології. – 2023. – № 2. – С. 182–190.

107. Соціальна та фізична реабілітація осіб з посттравматичними стресовими розладами засобами ерготерапії // Магістр медсестринства. – 2020. – № 1. – С. 93–104.

108. Строгаль, Т. П'ять технік, що допоможуть гармонізувати психологічний стан дошкільників / Т. Строгаль // Музичний керівник. – 2023. – № 7. – С. 4–6.

109. Усик, С. Психологічна підтримка під час надзвичайної ситуації / С. Усик, Л. Богданович // Безпека життєдіяльності. – 2021. – № 12. – С. 30–31.

110. *Центр ментального здоров'я: аргументація створення та перші результати роботи / О. Р. Березюк [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2023. – № 4. – С. 60–66.

111. Шкльода, А. На допомогу батькам : як зберегти душевний комфорт дитини / А. Шкльода // Психолог. – 2021. – Лип.-серп. (№ 7/8). – С. 90–103.

112. Як дітям підтримувати дітей – однокласників, друзів, які втратили близьких? Як батькам поговорити зі своїми дітьми, щоб вони були готові до реакцій друзів? // Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги. Серія: Екологічна освіта та виховання. – 2023. – № 9/10. – С. 8–9.

113. Як зберегти психічне здоров'я в робочому середовищі / підгот. Л. Мартинова // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2024. – № 8. – С. 6–8.

114. Як піклуватися про психічне здоров'я в похилому віці? / підгот. Л. Мартинова // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2025. – № 1 (Спец. вип.). – С. 6–7.

115. *Ясточкіна, І. Перша психологічна допомога дітям та підліткам / І. Ясточкіна // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2022. – Вип. 3. – С. 205–214.

* * *

116. *Абдуллаєва, В. В. Сутність та основні категорії психологічної допомоги [Електронний ресурс] / В. В. Абдуллаєва // Перспективи та інновації науки. Серії: Педагогіка ; Психологія ; Медицина. – 2024. – № 10. – С. 742–753. – Режим доступу: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/15622>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

117. Допомога людині, яка знаходиться у стані шоку, стресу чи травми [Електронний ресурс] : практ. поради соц. працівникам, психологам та волонтерам / упоряд.: В. М. Бондаровська [та ін.]. – Київ, 2015. – 24 с. – Режим доступу: <https://ukraine.unfpa.org/uk/publications/допомога-людині-яка-знаходиться-у-стані-шоку-стресу-чи-травми>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

118. Перша психологічна допомога [Електронний ресурс] : посіб. для працівників на місцях / Всесвіт. орг. охорони здоров'я. – Київ : Пульсари, 2017. – 64 с. – Режим доступу: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/44615/9786176150787-ukr.pdf?sequence=72>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

119. Перша психологічна допомога [Електронний ресурс] : посіб. для членів загону швидкого реагування Т-ва Червон. Хреста України. – Київ, 2017. – 42 с. – Режим доступу: https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Перша-психологічна-допомога_ЗШР.pdf, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

120. Перша психологічна допомога. Алгоритм дій [Електронний ресурс] : метод. рек. / М-во освіти і науки України. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prometodichni-rekomendaciyi-persha-psiologichna-dopomoga-algoritm-dij>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

121. Травматичні події: психологічна підтримка та самопоміжність [Електронний ресурс] : довід. для фахівців і фахівчинь допоміжних професій соц. сфери, які працюють з внутрішньо переміщеними особами та постраждалим населенням / авт. кол.: Н. Несенюк, Н Чудаєва, О. Мурашкевич ; Рада Європи. – [Б. м.], 2022. – 92 с. – Режим доступу: <https://rm.coe.int/traumatic-events-ukr-/1680a765d4>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

Підтримка ментального здоров'я під час війни

Проблема захисту ментального здоров'я в Україні стала особливо актуальною після повномасштабного вторгнення росії в Україну. Участь у бойових діях, перебування у прифронтових зонах, постійні ракетні та артилерійські обстріли, а також життя в умовах окупації – все це підвищує психологічну вразливість населення. Унаслідок таких чинників все більше українців стикаються з психічними розладами, серед яких – депресія, тривога та посттравматичний стресовий розлад.

122. Гоуг, Ч. Одного разу воїн – воїн назавжди. Як повернутися до звичного життя після бойових дій / Ч. Гоуг ; пер. з англ. О. Корнюшиної. – Київ : Наш Формат, 2024. – 352 с. – Бібліогр.: с. 332–342.

123. *Максименко, С. Інформаційно-психологічні засади ментального протистояння російській агресії в гібридній війні : наук. дослідж. / С. Максименко, М. Назар, Ю. Ірхін. – Київ : Людмила, 2024. – 91 с.

124. Ми пережили : техніки відновлення для сімей, військових, цивільних та дітей / наук. ред. Г. Циганенко. – Київ : [б. в., 2017]. – 206 с. : іл.

125. Могильник, А. Психолог на зв'язку : poradnik для людей, які обирають жити Життя у війну : кн. на основі текстів просвіт. телеграм-каналу «Психолог на зв'язку» Благод. фонду «Право на захист» / А. Могильник, М. Яцухненко. – Київ : Реклам. агенція Да Вінчі, 2023. – 172 с.

126. Охорона ментального здоров'я та медико-психологічна реабілітація військовослужбовців в умовах гібридної війни: теорія і практика : монографія / за заг. ред. В. І. Цимбалюка. – Київ : Медицина, 2021. – 254 с. : табл., іл. – Бібліогр. в кінці розд.

127. Психосоціальна підтримка населення в умовах воєнних дій: теорія та практика : навч. посіб. / за ред. Л. А. Опанасенко, І. М. Кучманіч. – Миколаїв : Іліон, 2023. – 207 с.

128. Ройз, С. Ментальне здоров'я дітей під час війни : поради батькам та опікунам / С. Ройз. – Київ : Укр. католиц. ун-т, 2024. – 50 с. – (Ти як?).

129. Титаренко, Т. М. Психологічне здоров'я особистості : засоби самодопомоги в умовах тривалої травматизації : монографія / Т. М. Титаренко. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. – 159 с. : іл.

130. Чеширська, О. Шлях додому : інформ. брошура для ветеран. сімей / О. Чеширська. – Миколаїв : Літопис, 2023. – 24 с.

131. Юнгер, С. Племя: про повернення з війни і належність до спільноти / С. Юнгер ; пер. з англ. О. Корнюшиної. – 2-ге вид. – Київ : Наш Формат, 2024. – 128 с. – Бібліогр.: с. 112–124.

* * *

132. Алгоритм отримання психологічної допомоги учасниками бойових дій // Вісник прокуратури. – 2018. – № 11. – С. 95–102.

133. *Біліченко, В. В. Психологічна допомога з метою подолання наслідків воєнного стану / В. В. Біліченко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2022. – № 2. – С. 567–571.

134. Благий, В. М. Релігійна віра та її вплив на формування психоемоційного стану людини в умовах агресії / В. М. Благий // Культурологічний альманах. – 2025. – № 1. – С. 4–7. – Бібліогр. в кінці ст.

135. Болюк, З. А. Психологічний захист учасників АТО / З. А. Болюк, Н. Б. Левицький // Безпека життєдіяльності. – 2018. – № 1. – С. 12–14. – Бібліогр. в кінці ст.

136. *Бондарчук, О. І. Психологічне здоров'я особистості: сутність, індикатори, умови підтримки та відновлення під час війни і в повоєнний час / О. І. Бондарчук, Н. І. Пінчук // Вісник післядипломної освіти. Серія: Соціальні та поведінкові науки; Управління та адміністрування. – 2023. – Вип. 25. – С. 28–43.

137. Варченко, І. Посттравматичний синдром учасників військових дій / І. Варченко // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2016. – № 2. – С. 74–75.

138. Вплив війни та вимушеного переселення на психічне здоров'я дітей і підлітків / Н. Сохор [та ін.] // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2024. – № 8. – С. 16–19.

139. *Вплив катастроф і війн на психічне здоров'я особистості та суспільства (досвід АТО) / О. В. Богомолець [та ін.] // Військова медицина України. – 2015. – Т. 15, № 1. – С. 70–79 ; Т. 15, № 3. – С. 109–123.

140. *Ган, Р. З. Проблема інтегративного підходу до оцінки стану фізичного та ментального здоров'я дітей, що постраждали через воєнний конфлікт на сході України / Р. З. Ган, В. В. Стеблюк // Перинатология и педиатрия. – 2017. – № 4. – С. 95–96.

141. *Денефіль, О. В. Зміни психологічного здоров'я студентів старших курсів протягом року повномасштабної війни в Україні / О. В. Денефіль, Ю. В. Зьомко, С. А. Мусієнко // Здобутки клінічної і експериментальної медицини. – 2023. – № 2. – С. 61–66.

142. *Джагупов, Г. В. Роль психології у сучасному суспільстві на тлі російсько-української війни: теоретико-методологічний аспект / Г. В. Джагупов, Н. М. Пилипенко, Н. В. Макогончук // Габітус. – 2023. – Вип. 49. – С. 22–26.

143. *Єна, Л. М. Оцінка соціального, фізичного й ментального здоров'я літніх осіб під час війни в Україні / Л. М. Єна, Г. М. Христофорова // Біль. Суглоби. Хребет. – 2023. – Т. 13, № 3. – С. 155–164.

144. *Збродько, Т. І. Психотерапія в умовах війни: етичні аспекти / Т. І. Збродько // Забезпечення психологічної допомоги в секторі Сил оборони України : зб. тез Всеукр. міжвідом. психол. форуму (30 черв. 2022 р.). – Київ, 2022. – С. 168–170.

145. *Зв'язок способу життя та ментального здоров'я дітей Києва на другому році війни / С. В. Гозак [та ін.] // Довкілля та здоров'я. – 2024. – № 1. – С. 18–25.

146. *Кожедуб, О. Психологічна допомога військовослужбовцям як соціальний інститут / О. Кожедуб, Н. Клімішина // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Військово-спеціальні науки. – 2024. – Вип. 4. – С. 10–14.

147. *Корженко, В. О. Тривожно-депресивні розлади та їх вплив на ментальне здоров'я в умовах війни / В. О. Корженко, А. М. Жук, Ю. О. Асєєва // Ментальне здоров'я. – 2024. – Вип. 2. – С. 45–49. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://journals.oneu.od.ua/index.php/mh/article/view/21/19>.

148. Корольчук, О. Л. Охорона психічного здоров'я в умовах ведення АТО / О. Л. Корольчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 18. – С. 96–102.

149. *Коць, М. О. Діагностика психічного здоров'я першокурсників закладів вищої освіти в умовах воєнного стану / М. О. Коць, М. Ф. Бабій, Т. І. Дучимінська // Психологічні перспективи. – 2024. – Вип. 43. – С. 103–119.

150. Креймер, Д. Психологічні засади травматерапії сімей учасників бойових дій / Д. Креймер, О. Запорожець // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2016. – № 3. – С. 43–47.

151. *Лавріненко, Л. Ментальне здоров'я школярів в умовах воєнного стану / Л. Лавріненко // Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – 2024. – Вип. 26. – С. 133–138.

152. Лагутін, В. Війна як простір для життя. Психоаналітичні рефлексії / В. Лагутін // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2025. – № 5. – С. 12–17. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: [https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2025/5\(160\)/nn25_5_12-17.pdf](https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2025/5(160)/nn25_5_12-17.pdf).

153. *Ласкова-Ярмоленко, А. О. Доступні онлайн-сервіси психологічної допомоги дітям в умовах війни / А. О. Ласкова-Ярмоленко, І. О. Торбенко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2023. – № 3. – С. 125–129. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://otr.iod.gov.ua/ojs/index.php/otr/article/view/80/80>.

154. *Мартинова, В. Психічне здоров'я в умовах війни / В. Мартинова // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2022. – № 3/4. – С. 5.

155. Міщенко, Т. С. Війна та її вплив на нервову систему людини / Т. С. Міщенко, В. М. Міщенко // Здоров'я України. Неврологія. Психіатрія. Психотерапія. – 2025. – № 2. – С. 26–27.

156. Мусхаріна, В. Утома від війни: чим небезпечне це явище: як дати собі раду, коли охоплює зневіра? Поради психологині / В. Мусхаріна // Україна молода. – 2023. – 15 листоп. – С. 7.

157. *Напреєнко, О. К. Комплексна психологічна, психіатрична та наркологічна допомога постраждалим у збройних конфліктах, при мирних протестах і вимушеним переселенцям / О. К. Напреєнко, Н. Ю. Напреєнко // Український терапевтичний журнал. – 2015. – № 3. – С. 80–85.

158. *Напрєєнко, О. К. Медико-психологічна допомога постраждалим у збройних конфліктах / О. К. Напрєєнко, Н. Ю. Напрєєнко // Східноєвропейський журнал громадського здоров'я. – 2015. – № 2. – С. 105.

159. *Олійник, Ю. О. Домедична психологічна допомога в умовах війни / Ю. О. Олійник, А. С. Романів, Н. М. Параняк // Габітус. – 2022. – Вип. 37. – С. 174–179.

160. *Орос, М. М. Вплив війни на людину. Зміни психіки та характеру в умовах воєнного стану / М. М. Орос // Український медичний часопис. – 2023. – № 2. – С. 3–7. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://api.umj.com.ua/wp/wp-content/uploads/2023/05/5271.pdf>.

161. *Особливості впливу інформаційного чинника на характеристики ментального здоров'я у військовослужбовців учасників бойових дій / А. В. Швець [та ін.] // Український журнал військової медицини. – 2024. – Т. 5, № 1. – С. 24–31.

162. *Особливості ментального здоров'я та способу життя студентів під час війни / С. В. Гозак [та ін.] // Вісник Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова. – 2023. – Т. 27, № 4. – С. 628–634. – Бібліогр. в кінці ст.

163. Острога, С. Підтримка ментального та психоемоційного здоров'я населення як пріоритетний напрям діяльності Сумської ОУНБ в умовах воєнного часу / С. Острога // Бібліотечна планета. – 2025. – № 3. – С. 22–24.

164. Петухова, І. О. Психологічне благополуччя особистості в умовах війни / І. О. Петухова, М. Ю. Заушнікова, І. В. Каськов // Вісник Національного університету оборони України. – 2023. – Вип. 3. – С. 124–129.

165. Петухова, І. О. Способи зниження рівня тривоги населення в умовах війни / І. О. Петухова, М. Ю. Заушнікова,

Л. М. Клевець // Вісник Національного університету оборони України. – 2022. – Вип. 4. – С. 123–129.

166. *Пиголенко, І. В. Вплив воєнного конфлікту на психічне здоров'я українців / І. В. Пиголенко, Ю. А. Пиголенко, К. М. Кукса // Габітус. – 2023. – Вип. 45. – С. 243–248.

167. *Пилипенко, Н. Психологічна допомога та підтримка постраждалим внаслідок війни в Україні / Н. Пилипенко // Вісник Національного університету оборони України. – 2022. – № 6. – С. 142–148.

168. Поліпшення психологічного стану населення в умовах довготривалої війни / підгот. Л. Мартинова // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2025. – № 5. – С. 5–6. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: [https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2025/5\(160\)/nn25_5_5-6.pdf](https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2025/5(160)/nn25_5_5-6.pdf).

169. *Психічне здоров'я волонтерів в умовах війни / О. М. Савиченко [та ін.] // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Психологія. – 2024. – Вип. 17. – С. 90–96. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://journals.oa.edu.ua/Psychology/article/view/4028>.

170. *Психічне здоров'я та посттравматичний синдром у військових залежно від участі в активних бойових діях / О. Шинкарук [та ін.] // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2024. – № 2. – С. 39–51. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://sport.vnu.edu.ua/index.php/sport/article/view/2555/2252>.

171. *Психічне здоров'я та якість життя хворих на епілепсію під час повномасштабної війни в Україні / А. Дубенко [та ін.] // Український медичний часопис. – 2024. – № 6. – С. 87–92.

172. *Рибалка, В. В. Психологічна допомога особистості, постраждалої в умовах воєнного стану / В. В. Рибалка //

Актуальні проблеми психології розвитку особистості : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (12–15 трав. 2023 р.). – Київ, 2023. – С. 40–43.

173. *Романовська, Д. Д. Психологічна допомога у закладах освіти в період війни: запити, методики, алгоритми дій / Д. Д. Романовська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія. – 2022. – Вип. 1. – С. 148–152.

174. Росінська, О. Психологічна підтримка під час війни / О. Росінська // Охорона праці. – 2022. – № 5. – С. 46–49.

175. *Савиченко, О. М. Динаміка психічного здоров'я військовослужбовців у період війни / О. М. Савиченко, О. В. Горбачова, Є. М. Шуневич // Психологічний журнал. – 2024. – Вип. 13. – С. 97–106. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://psyj.udpu.edu.ua/article/view/315043>.

176. *Сергієнко, В. Ментальне здоров'я учнів в умовах війни: психолого-педагогічний аспект / В. Сергієнко // Нова педагогічна думка. – 2024. – № 2. – С. 30–35. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/627/668>.

177. *Скрипкін, О. Аспекти проявів негативних психологічних реакцій на реалії війни в українському суспільстві / О. Скрипкін // Вісник Національного університету оборони України. – 2022. – № 5. – С. 135–143. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/262350/261447>.

178. *Смірнова, Т. Емоційне вигорання військовослужбовців Збройних Сил України як виклик до проблем психічного здоров'я в умовах війни / Т. Смірнова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Військово-спеціальні науки. – 2022. – Вип. 1. – С. 48–53.

179. Содолевська, В. Вплив війни на психічне здоров'я молоді: роль резилієнсу та психологічних інтервенцій / В. Содолевська // *НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія*. – 2025. – № 6. – С. 28–34. – Бібліогр.: с. 34.

180. Сохор, Н. Вплив війни та вимушеного переселення на психічне здоров'я дітей і підлітків / Н. Сохор [та ін.] // *НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія*. – 2024. – № 8. – С. 16–19.

181. *Титаренко, Т. М. Критерії відновлення психологічного здоров'я в умовах довготривалої травматизації / Т. М. Титаренко // *Український психологічний журнал*. – 2017. – № 1. – С. 140–150. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://upj.com.ua/indexa.php?page=articleelevennttk>.

182. *Титаренко, Т. М. Особистість перед викликами війни: психологічні наслідки травматизації / Т. М. Титаренко // *Проблеми політичної психології*. – 2017. – Т. 5, № 19. – С. 3–10.

183. *Титаренко, Т. М. Способи організації соціально-психологічного супроводу особи, яка постраждала внаслідок воєнної агресії / Т. М. Титаренко // *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. – 2019. – Вип. 4. – С. 224–230.

184. *Титаренко, Т. М. Технології відновлення психологічного здоров'я особистості в умовах війни: комплексний підхід / Т. М. Титаренко // *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. – 2019. – Вип. 43. – С. 54–62.

185. *Титаренко, Т. М. Як допомогти свідкам і учасникам травматичних подій: горизонти соціально-психологічної реабілітації / Т. М. Титаренко // *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. – 2015. – № 4. – С. 136–142.

186. Токарчук, А. Підвищений рівень тривожності в дітей і підлітків, які були свідками воєнного конфлікту: порівняльний аналіз, прогноз / А. Токарчук, І. Коваль // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2025. – № 2. – С. 28–31.

187. Тривожність, пов'язана з війною: основні аспекти проблеми / підгот. Н. Купко // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2025. – № 5. – С. 7–11. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: [https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2025/5\(160\)/nn25_5_7-11.pdf](https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2025/5(160)/nn25_5_7-11.pdf).

188. Тріпак, М. М. Саногенне мислення як чинник збереження психічного здоров'я здобувачів освіти в умовах воєнного стану / М. М. Тріпак, В. М. Федорчук, М. Б. Волощук // Інклюзія і суспільство. – 2025. – № 1. – С. 68–77. – Бібліогр.: с. 75–77.

189. *Фельдман, Д. А. Наслідки впливу бойових дій на психічне здоров'я людей / Д. А. Фельдман // Хист. – 2015. – Вип. 17. – С. 306.

190. Чабан, О. С. Ментальне здоров'я в Україні під час війни та після: системний підхід до прогнозу непередбачуваних змін / О. С. Чабан ; підгот. О. Соловійов // Здоров'я України ХХІ сторіччя. – 2024. – № 21. – С. 33–37.

191. *Швець, В. В. Історіографічний аналіз впливу воєнних дій на формування ментального здоров'я молоді та утворення процесу патологічного пристосування / В. В. Швець // Вісник Національного університету оборони України. – 2023. – Вип. 5. – С. 172–179. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/285391/281249>.

192. Що потрібно знати кожному, хто взаємодіє з особами, які пережили полон та тортури? // Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги. Серія: Екологічна освіта та виховання. – 2023. – № 9/10. – С. 9–10.

193. *Юрценюк, О. С. Вплив війни на психічне здоров'я українців: чинники формування невротичних та стрес-асоційованих психічних розладів. Сучасний стан питання / О. С. Юрценюк, Б. М. Сумарюк // Art of Medicine. – 2023. – № 2. – С. 248–251. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://art-of-medicine.ifnmu.edu.ua/index.php/aom/article/view/944/846>.

* * *

194. Боровик, М. О. Психологічна допомога з метою подолання наслідків воєнного стану [Електронний ресурс] / М. О. Боровик, Б. П. Лукін, О. Є. Охременко // Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану : зб. наук. пр. (26 трав. 2022 р.). – Харків, 2022. – С. 165–168. – Режим доступу: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/50f5b5bf-d2f3-404b-b6ee-f2cdc765e133/content>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

195. Вагнер, В. Як зберегти психічне здоров'я під час війни [Електронний ресурс] / В. Вагнер // NV. – Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/opinion/yak-zberegti-zdorov-ya-pid-chas-viyni-psihologiya-poradi-likarya-50302409.html>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

196. Валле, В. Війна і психічне здоров'я українців [Електронний ресурс] / В. Валле // Український інтерес. – Режим доступу: <https://uain.press/articles/vijna-i-psihichne-zdorov-ya-ukrayintsiv-1774142>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

197. «Забезпечення психологічної допомоги в секторі Сил оборони України» [Електронний ресурс] : зб. тез Всеукр. міжвідом. психол. форуму (30 черв. 2022 р.) / МВС України, Держ. наук.-дослід. ін-т МВС України, Наук.-дослід. лабораторія психол. забезпечення. – Київ : Людмила,

2022. – 324 с. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/profile/Vadym-Sulitskyi/publication/363468599_ROBOTA_PENITENCIARNOGO_PSIHOLOGA_V_UMOVAN_VIJNI/links/631d817b0a70852150e530d4/ROBOTA-PENITENCIARNOGO-PSIHOLOGA-V-UMOVAN-VIJNI.pdf, вільний (дата звернення: 29.09.2025). – Назва з екрана.

198. Зубіашвілі, І. К. Психологічна підтримка психічного здоров'я особистості під час війни [Електронний ресурс] / І. К. Зубіашвілі // Управління якістю освіти в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України : матеріали круглого столу з нагоди святкування 90-річчя НАУ (23 трав. 2023 р.). – Київ, 2023. – С. 49–55. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/736991>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

199. *Калмиков, Г. В. Технології надання психологічної допомоги в умовах війни [Електронний ресурс] / Г. В. Калмиков, Т. В. Кириченко, Т. В. Ткач // Перспективи та інновації науки. Серії: Педагогіка ; Психологія ; Медицина. – 2024. – № 8. – С. 740–753. – Режим доступу: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/14198/14268>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

200. Карамушка, Л. М. Психічне здоров'я особистості під час війни: як його зберегти та підтримати [Електронний ресурс] : метод. рек. / Л. М. Карамушка. – Київ, 2022. – 52 с. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/730974/1/Карамушка%20Л._Методичні%20Рекомендації.pdf, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

201. Особистість, суспільство, війна [Електронний ресурс] : тези доп. учасників міжнар. психол. форуму (15 квіт. 2022 р., Харків) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2022. – 265 с. – Режим доступу: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/17373/1/Osobys>

tist%20suspiilstvo%20viina_2023.pdf, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

202. *Панок, В. Г. Актуальні проблеми охорони психічного здоров'я українського народу в часи війни [Електронний ресурс] / В. Г. Панок // Вісник Національної академії педагогічних наук України. – 2023. – Т. 5, вип. 2. – Режим доступу: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/406/471>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

203. Підтримка ментального здоров'я в часи війни [Електронний ресурс] // Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pidtrymka-mentalnoho-zdorovya-v-chasy-viyny>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

204. Пріоритетні багатосекторні заходи з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в Україні під час та після війни: оперативна дорожня карта [Електронний ресурс]: відкритий документ (5 груд. 2022 р.). – Режим доступу: https://knowledge.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/mhpss_framework_ukraine_ukr_59_page.pdf, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

205. Психічне здоров'я ключових груп [Електронний ресурс]: потреби і можливості отримання відповідних послуг в умовах війни проти України: звіт за результатами дослідж. / О. Карагодіна [та ін.]. – Київ: МБФ «Альянс громад. здоров'я», 2024. – 105 с. – Режим доступу: https://aph.org.ua/wp-content/uploads/2024/01/Mental-Health_Report_Ukr.pdf, вільний (дата звернення: 04.09.2025). – Назва з екрана.

206. Психологія перед лицем російсько-української війни [Електронний ресурс]: зб. тез укр.-пол. наук. конф., 19–20 трав. 2023 р., онлайн / заг. ред. В. Мельник; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка [та ін.]. – Львів, 2023. – 92 с. – Режим доступу:

<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739547/1/Психологія%20перед%20лицем%20російсько-української%20війни-%28зб.тез-05.2023%29.pdf>, вільний (дата звернення: 29.09.2025). – Назва з екрана.

207. Психологія російсько-української війни: внутрішній погляд [Електронний ресурс] : матеріали Всеукр. круглого столу, 7 квіт. 2022 р. / за наук. ред. М. Слюсаревського, С. Чуніхіної, Л. Найдьонової ; Нац. акад. пед. наук України [та ін.]. – Київ, 2022. – 52 с. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/732075/3/Roundtable_rus.-ukr.war_psychology_proceedings-07.04.2022.pdf, вільний (дата звернення: 29.09.2025). – Назва з екрана.

208. Стратегії стресостійкості в умовах колективної травми війни [Електронний ресурс] / упоряд. О. Мерзлякова // Цифрова бібліотека НАЕС України. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/738306/1/StrategKolTravmWar.pdf>, вільний (дата звернення: 29.09.2025). – Назва з екрана.

209. «Як ти, брате?» [Електронний ресурс] : допомагаємо українцям зберігати зв'язки та єдність у складні часи : [волонтер. проєкт, покликаний зібрати найкращі практики того, як зберігати стосунки, відновлювати контакт та надавати підтримку одне одному під час війни, та поширити ці практики як серед військових, так і серед цивільних]. – Режим доступу: <https://yakty.com.ua/>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

Див. 83, 93, 106, 121, 215, 219, 223, 226-228, 235, 242, 248, 253, 260, 272, 278, 282, 285, 287-289, 291, 295, 299, 301, 303, 306, 308, 311, 312

3. Медична допомога у сфері ментального здоров'я

Психічне благополуччя людини не завжди залежить від неї. Час від часу люди проходять через життєві випробування, наприклад, переживають втрату, хворіють тощо. Більше половини жителів України постійно перебувають у стані страху за своє життя та життя близьких. Ці та подібні несприятливі події можуть провокувати чи посилювати депресію, соціальну тривогу, панічні атаки чи інші психічні розлади. Саме в такі періоди потрібно звертатися за медичною допомогою.

210. Вебер, Т. Травмафокус. Спеціалізований психотерапевтичний метод для роботи зі стресом, травмою та хронічним болем / Т. Вебер. – Харків : Литера Нова, 2020. – 164 с. – Бібліогр.: с. 155–157.

211. Гейг, М. Чому варто жити далі : [боротьба з депресією] / М. Гейг ; пер. з англ. І. Лютенко. – Харків : Ранок : Фабула, 2019. – 256 с.

212. Губенко, І. Я. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування : підруч. для студ. мед. училищ, коледжів, академії та ін-тів медсестринства / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ : Медицина, 2018. – 312 с.

213. Практична психосоматика: депресія : навч. посіб. / за заг. ред. О. С. Чабана, О. О. Хаустової. – Київ : ВД Медкнига, 2021. – 215 с. – (Бібліотечка практикуючого лікаря).

214. Станчишин, В. Стіни в моїй голові. Жити з тривожністю і депресією / В. Станчишин. – Вид. 2-ге, випр. – Київ : Віхола, 2024. – 208 с. – (Психологія).

215. *Тараненко, Р. Синдром вигорання у військовослужбовців: етіологія, ознаки, психодіагностика, корекція, профілактика : [практ. посіб.] / Р. Тараненко,

Ю. Титаренко. – Кропивницький : НВЦ УІАТАП, 2024. – 75 с. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://library.kr.ua/wp-content/elib/taranenko/svuvsluzhb.pdf>.

* * *

216. Альтернативний підхід до терапії тривожних розладів: важливість правильного титрування дози / підгот. Н. Купко // *НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія*. – 2025. – № 5. – С. 28–30. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: [https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2025/5\(160\)/nn25_5_28-31.pdf](https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2025/5(160)/nn25_5_28-31.pdf).

217. *Білоусова, Н. А. Психічне здоров'я: сучасні тренди у фармації та нові концепції / Н. А. Білоусова, А. В. Кабачна // *Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики*. – 2023. – Т. 16, № 3. – С. 284–290. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://pharmed.zsmu.edu.ua/article/view/285412/284236>.

218. Боровець, В. А. Модель моніторингу стану психічного здоров'я менеджерів системи охорони здоров'я / В. А. Боровець, О. В. Любінець // *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. – 2024. – № 4. – С. 42–46.

219. *Вадзюк, С. Н. Стан депресії і тривоги у військових із різною стресостійкістю / С. Н. Вадзюк, В. В. Сас // *Здобутки клінічної і експериментальної медицини*. – 2023. – № 3. – С. 46–55. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/zdobutky-eks-med/article/view/14074/12998>.

220. *Візнюк, І. Психосоматичне здоров'я як фактор психологічної стійкості людини / І. Візнюк // *Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12: Психологічні науки*. – 2021. – Вип. 13. – С. 17–25.

221. Денисов, Є. М. Тривожно-депресивні розлади в загальній медичній практиці: алгоритми діагностики та лікування / Є. М. Денисов // Здоров'я України. Неврологія. Психіатрія. Психотерапія. – 2025. – № 2. – С. 35–36.

222. Журов, В. Саморегуляція : новітні підходи в дослідженні психічних станів / В. Журов, Н. Бієнко // Психолог. – 2020. – Лип.-серп. (№ 7/8). – С. 98–107. – Бібліогр.: с. 107.

223. *Зборовський, О. М. Особливості впливу мінно-вибухової травми на психічне здоров'я учасників АТО / О. М. Зборовський // Архів психіатрії. – 2016. – Т. 22, № 2. – С. 135.

224. Зубцов, Д. Депресія: визначення та симптоматика / Д. Зубцов // Науковий вісник Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського. [Серія]: Психологічні науки : зб. наук. пр. – Миколаїв, 2016. – № 1(16). – С. 77–82.

225. *Ісаков, Р. І. Методичні підходи до визначення психічного здоров'я / Р. І. Ісаков // Практикуючий лікар. – 2021. – № 4. – С. 48–50. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://plr.com.ua/index.php/journal/article/view/669/570>.

226. *Клименко, І. С. Медичний стан постраждалих внаслідок війни в Україні: фізичне здоров'я, медичні проблеми та їхній вплив на психічне здоров'я / І. С. Клименко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія. – 2024. – Вип. 3. – С. 33–38.

227. *Корженко, В. О. Тривожно-депресивні розлади та їх вплив на ментальне здоров'я в умовах війни / В. О. Корженко, А. М. Жук, Ю. О. Асєєва // Ментальне здоров'я. – 2024. – Вип. 2. – С. 45–49.

228. *Коструба, Н. С. Психічне здоров'я військовослужбовців / Н. С. Коструба // Психологічні перспективи. – 2023. – Вип. 41. – С. 120–132. – Існує електрон. версія. – Режим доступу:

<https://psychoprospects.vnu.edu.ua/index.php/psychoprospects/article/view/855/645>.

229. *Крутов, В. В. Ментальна медицина – дієвий і важливий ресурс системи охорони здоров'я людини / В. В. Крутов // Фітотерапія. Часопис. – 2021. – № 1. – С. 116–117.

230. *Лагода, Д. О. Ментальне здоров'я людей, які живуть з ожирінням, новітні погляди / Д. О. Лагода // Вісник морської медицини. – 2024. – № 2. – С. 215–218.

231. Лікування депресії в пацієнтів з ішемічною хворобою серця або ризиком її розвитку / підгот. Н. Купко // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2025. – № 3. – С. 27–31.

232. *Магній і ментальні розлади / В. В. Бабієнко [та ін.] // Вісник морської медицини. – 2022. – № 4. – С. 85–92.

233. Максимець, С. М. Психологічні детермінанти емоційного вигорання працівників контактного центру / С. М. Максимець // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2018. – № 3. – С. 97–101.

234. Малащенко, М. П. Вплив кіберпростору на фізичне й психічне здоров'я / М. П. Малащенко // Основи здоров'я. – 2019. – № 6. – С. 12–14.

235. *Маркова, М. В. Медико-психологічна допомога дітям – вимушеним переселенцям: концептуальні засади психологічної підтримки, реадaptaції та соціалізації / М. В. Маркова, О. В. Піонтковська, А. Г. Соловійова // Український вісник психоневрології. – 2018. – Т. 26, вип. 2. – С. 62–67.

236. *Матієнко, Т. В. Профілактика емоційного вигорання та управління стресом в організаціях / Т. В. Матієнко, О. В. Байдан // Дидактика. – 2025. – Вип. 1. – С. 30–36.

237. Меморандум про співпрацю у сфері ментального здоров'я: психологічна підтримка на первинному рівні / підгот. Л. Мартинова // *НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія*. – 2023. – № 1/2. – С. 5–6.

238. *Мікробіом людини та ментальне здоров'я: новітні погляди / В. В. Артьоменко [та ін.] // *Сімейна медицина. Європейські практики*. – 2024. – № 2. – С. 29–35. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://family-medicine.com.ua/article/view/306112/299975>.

239. Мікробіота та нейромедіатори: новий вектор у менеджменті психічного здоров'я і когнітивних функцій // *Здоров'я України XXI сторіччя*. – 2025. – № 5. – С. 52–53.

240. *Ніколаєнко, В. Проблеми психічного здоров'я дітей: сучасні підходи до діагностики та лікування / В. Ніколаєнко // *Український медичний часопис*. – 2018. – № 5(1). – С. 37–41.

241. Особливості порушень психічного здоров'я, пов'язані зі старінням // *НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія*. – 2024. – № 1 (Спец. вип.). – С. 6–9.

242. Особливості психічного стану внутрішньо переміщених осіб (структура та вираженість психопатологічних порушень) // *Медична психологія*. – 2019. – № 3. – С. 40–44. – Бібліогр. в кінці ст.

243. Перспективи застосування препаратів на основі рослинних компонентів для лікування депресії / підгот. Н. Купко // *НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія*. – 2025. – № 1 (Спец. вип.). – С. 40–44.

244. Підтримка психічного здоров'я на первинній ланці надання медичної допомоги / підгот. Л. Мартинова // *НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія*. – 2025. – № 1. – С. 5–6.

245. *Покращення ментального здоров'я з позиції психіатрії та неврології в рамках проєкту «Головний лікар» / підгот. К. Пашинська // *Український медичний часопис*. –

2025. – № 1. – С. 9–14. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://api.umj.com.ua/wp/wp-content/uploads/2025/02/5590.pdf>.

246. Поліпшення функціонування як ключова мета лікування пацієнтів із великим депресивним розладом / підгот. Н. Купко // *НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія*. – 2025. – № 4. – С. 7–14.

247. Психічне здоров'я у післяпологовий період / підгот. Н. Савельєва-Кулик // *НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія*. – 2024. – № 2. – С. 5–9.

248. *Психологічне здоров'я та фактори ризику неінфекційних захворювань в учасників бойових дій / Н. О. Теренда [та ін.] // *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. – 2024. – № 2. – С. 21–26.

249. Психологічні та психічні розлади у хворих на туберкульоз / О. С. Шевченко [та ін.] // *Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІЛ-інфекція*. – 2020. – № 2. – С. 45–51. – Бібліогр.: с. 50–51.

250. Резистентна до лікування депресія: можливості аугментації терапії / підгот. Н. Купко // *НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія*. – 2025. – № 3. – С. 8–12.

251. Рештакова, Н. О. Депресія як один з чинників, що сприяють розвитку психосоматичних розладів / Н. О. Рештакова // *Медсестринство*. – 2019. – № 4. – С. 29–31.

252. *Романюк, В. Л. Реактивність та психічне здоров'я особистості / В. Л. Романюк, Ю. І. Пилипака // *Психологія: реальність і перспективи*. – 2016. – Вип. 7. – С. 182–188.

253. Русанов, В. Ефективність метакогнітивної терапії в лікуванні депресії, спричиненої емоційним вигоранням у медичного працівника під час війни в Україні / В. Русанов // *НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія*. – 2025. – № 3. – С. 32–35.

254. *Сартакова, О. А. Комплексна підтримка здорового сну на фоні стресів, депресивних та тривожних епізодів / О. А. Сартакова // Український медичний часопис. – 2023. – № 4. – С. 61–65.

255. Сафронов, Р. Уявні паразитози: особливості медичного супроводу пацієнта [стосовно ментального здоров'я] / Р. Сафронов, Л. Шелевицька, Р. Драб // Акценти громадського здоров'я. – 2025. – № 1. – С. 76–78.

256. *Сеник, А. Арт-методи у психосоціальній реабілітації: ресурси і можливості / А. Сеник // Психологія і суспільство. – 2024. – № 1. – С. 203–208. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://pis.wupn.edu.ua/index.php/uapis/article/view/1253>.

257. *Скворчевська, Є. Л. Особливості депресивних станів у молоді: діагностика та психологічна допомога / Є. Л. Скворчевська // Габітус. – 2022. – Вип. 42. – С. 218–222.

258. *Сорокман, Т. В. Соматичне та психічне здоров'я дітей з ожирінням / Т. В. Сорокман, О. В. Макарова // Міжнародний ендокринологічний журнал. – 2020. – Т. 16, № 7. – С. 51–58. – Бібліогр. в кінці ст.

259. Супутні психічні стани за резистентної депресії / підгот. Н. Савельєва-Кулик // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2024. – № 4. – С. 26–31.

260. Фактори психічної травматизації у внутрішньо переміщених осіб: їх структура та динаміка у часі // Здобутки клінічної і експериментальної медицини. – 2020. – № 1. – С. 120–127.

261. Фармакотерапія тривожних розладів і нейропротекція: альтернатива бензодіазепінам / підгот. Н. Купко // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2025. – № 3. – С. 14–18.

262. Фукс, К. Інструкція для постраждалих : знання про психічні розлади й хвороби може полегшити життя пацієнтам та їхньому оточенню / К. Фукс // Український тиждень. – 2019. – № 46. – С. 48–49.

263. Фукс, К. Офіс замість лікарні : як працює превентивна психотерапія на робочому місці / К. Фукс // Український тиждень. – 2021. – № 21. – С. 48–49.

264. Фукс, К. Розірвати коло тривоги : як долати панічні атаки / К. Фукс // Український тиждень. – 2020. – № 4. – С. 50–51.

265. Чабан, О. С. Тривожні та інші емоційні розлади сьогодення: роль фітотерапії / О. С. Чабан, І. А. Сінькевич, І. Ф. Пилипенко // Здоров'я України. Неврологія. Психіатрія. Психотерапія. – 2024. – № 1. – С. 45–46.

266. *Чеховська, І. В. Психіатрична допомога чи охорона психічного здоров'я нації: нові підходи у реформуванні психіатрії / І. В. Чеховська, С. В. Книш, Г. В. Муляр // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2022. – № 3. – С. 141–151. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2022_3_16.

Див. 7, 94, 144, 147, 155, 157, 158, 170, 171, 186, 187, 193

Діагностика та лікування стресу та стресових розладів

Більшість людей неминуче час від часу стикаються зі стресом. Кожна подія, що потребує від людини зміни звичного способу життя і додаткових витрат енергії, є потенційно стресовою. Найчастіше стрес викликають події неприємні, особливо якщо вони непередбачені й перебувають поза зоною нашого контролю. Часто звичний для нас щоденний, навіть мінімальний стрес може призводити до небезпечних захворювань.

Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги «Гостра реакція на стрес. Посттравматичний стресовий розлад. Порушення адаптації»: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19 лип. 2024 р. № 1265 // Здоров'я України XXI сторіччя. – 2024. – № 23/24. – С. 17–19 ; НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2024. – № 8. – С. 28–40.

* * *

267. Ллойд Кай, Т. Під тиском. Наука про стрес / Т. Ллойд Кай ; пер. з англ. Г. Лелів ; худож. М. Трамбле. – Київ : Моя кн. полиця, 2019. – 76 с. : іл. – (Круті знання для пізнання).

268. Мілн, Л. Як бути розслабленим / Л. Мілн ; пер. з англ. М. Козиренко. – Харків : Фабула, 2020. – 160 с.

269. Псатій, А. В. Стресостійкість / А. В. Псатій, Л. С. Ахунова. – Київ : Шк. світ, 2021. – 103 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).

270. Розов, В. І. Адаптивні антистресові психотехнології : навч. посіб. для ВНЗ / В. І. Розов. – Київ : Кондор, 2015. – 276 с. – Бібліогр.: с. 270–276.

271. Трентон, Н. Зберігайте спокій. 23 техніки життя без стресу / Н. Трентон ; пер. з англ. О. Соломарської. – Харків : КСД, 2023. – 191 с. – (Вітрина новинок).

* * *

272. *Берегова, О. В. Діагностика та корекція посттравматичного стресового розладу у жителів країни, що перебуває у стані військового конфлікту / О. В. Берегова, К. І. Коваль // Габітус. – 2022. – Вип. 42. – С. 113–118.

273. *Бугайова, Н. М. Подолання дистресу як складової психологічного здоров'я особистості / Н. М. Бугайова, І. О. Андрющенко // Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. – 2022. – № 2. – С. 225–233.

274. Ведення пацієнтів із посттравматичним стресовим розладом / підгот. Н. Купко // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2025. – № 5. – С. 18–22. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: [https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2025/5\(160\)/nn25_5_18-23.pdf](https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2025/5(160)/nn25_5_18-23.pdf).

275. Вплив психологічних факторів стресу на ментальне і фізичне здоров'я / підгот. К. Пашинська // Здоров'я України. Гастроентерологія. Гепатологія. Колопроктологія. – 2025. – № 1. – С. 8–9.

276. Вплив стресу на організм людини / скор. пер. з англ. Н. Александрук // Здоров'я України ХХІ сторіччя. – 2024. – № 13/14. – С. 19.

277. Гарнійчук, В. М. Школа виживання: стрес. Правила допомоги людям / В. М. Гарнійчук // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 4. – С. 18–19.

278. *Глушук, А. О. Посттравматичний стресовий розлад як наслідок війни у військовослужбовців та цивільних / А. О. Глушук, А. С. Кандибал, Н. С. Оданельчук // Вісник Національного університету оборони України. – 2024. – Вип. 6. – С. 19–25. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/314065/306714>.

279. «Занадто чутливий мозок» : як нервова система реагує на стрес і чому важливо її підтримувати // Здоров'я України ХХІ сторіччя. – 2025. – № 5. – С. 43.

280. *Зміни стану здоров'я людини при посттравматичних стресових розладах / О. В. Денефіль [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2023. – № 4. – С. 92–97.

281. *Кобець, О. В. Посттравматичні стресові стани та ресурси подолання стресу у вимушених переселенців / О. В. Кобець, А. П. Микитчак // Психологічний журнал. – 2024. – Вип. 12. – С. 124–129.

282. Кожина, Г. М. Лікування ПТСР і тривожності: шляхи до відновлення психологічної стійкості : за матеріалами симпозіуму «Мультидисциплінарний підхід як ефективна парадигма надання психіатричної, неврологічної та наркологічної допомоги під час війни» (17–18 жовт. 2024 р.) / Г. М. Кожина ; підгот. О. Загора // Здоров'я України. Неврологія. Психіатрія. Психотерапія. – 2024. – № 4. – С. 8–9.

283. Корольчук, О. Л. Посттравматичний стресовий розлад як новий виклик сучасній Україні / О. Л. Корольчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 17. – С. 104–111.

284. *Макарова, О. П. Сутність стресу та його вплив на організм людини в екстремальних умовах / О. П. Макарова, П. Д. Червоний // Габітус. – 2023. – Вип. 46. – С. 222–226.

285. *Мащак, С. О. Особливості впливу стресу на психічне здоров'я військовослужбовців / С. О. Мащак, М. Б. Вихор // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія. – 2023. – Вип. 3. – С. 18–22. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://psy-visnyk.uzhnu.uz.ua/index.php/psy/article/view/216>.

286. Місяць обізнаності про посттравматичний стресовий розлад / підгот. Л. Мартинова // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2024. – № 5/6. – С. 6–7.

287. *Мозгова, Р. В. Вплив хронічного стресу на життєстійкість молоді в умовах воєнного часу / Р. В. Мозгова,

І. П. Лисенкова // Психологічні студії. – 2023. – № 4. – С. 49–55.

288. *Мокія-Сербіна, С. О. Посттравматичний стресовий розлад у дітей: раннє розпізнавання та координація надання медичної допомоги в умовах воєнного часу / С. О. Мокія-Сербіна, Н. І. Заболотня, М. І. Мавропуло // Сучасна педіатрія. Україна. – 2023. – № 4. – С. 91–98.

289. Москалець, В. П. Вплив іпотерапії на емоційний стан українських комбатантів із ПТСР / В. П. Москалець, О. В. Хандогіна // Психологія і суспільство. – 2025. – № 1. – С. 182–193. – Бібліогр.: с. 194–195.

290. Нетребенко, А. Як допомогти людині у стресовій ситуації / А. Нетребенко, О. Железний // Безпека життєдіяльності. – 2010. – № 7. – С. 38–40. – Бібліогр.: с. 40.

291. Особливості проявів бойових стресових розладів у поранених військовослужбовців Збройних сил України – учасників бойових дій // Медсестринство. – 2020. – № 4. – С. 23–26. – Бібліогр. в кінці ст.

292. *Пилипака, Ю. І. Стрес як загальний адаптаційний синдром та психічне здоров'я особистості / Ю. І. Пилипака, В. Л. Романюк // Психологія: реальність і перспективи. – 2016. – Вип. 6. – С. 177–182.

293. *Посттравматичний стресовий розлад: найактуальніша проблема сьогодення / А. І. Могильник [та ін.] // Актуальні проблеми сучасної медицини. – 2023. – Т. 23, вип. 3. – С. 203–212. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://visnyk-umsa.com.ua/index.php/journal/article/view/852>.

294. Притула, О. А. Подолання стресу: метод арт-терапії / О. А. Притула // Перспективи та інновації науки. Серії: Педагогіка ; Психологія ; Медицина. – 2023. – № 12. – С. 714–722. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/5957/5990>.

295. Резніченко, Г. І. Стрес воєнного часу та жіноче репродуктивне здоров'я : результати клінічних досліджень / Г. І. Резніченко, О. О. Ревенко // Здоров'я України. Акушерство. Гінекологія. Репродуктологія. – 2024. – № 5. – С. 11.

296. Рекомендації щодо лікування гострої реакції на стрес, ПТСР та комплексного ПТСР // Здоров'я України. Неврологія. Психіатрія. Психотерапія. – 2024. – № 3. – С. 33–35.

297. *Романюк, В. Л. Стресореактивність і стресостійкість та психічне здоров'я особистості / В. Л. Романюк // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Психологія. – 2022. – Вип. 14. – С. 9–15.

298. *Сазонова, І. Психологічна допомога підліткам у подоланні стресу (з досвіду роботи) / І. Сазонова // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія. – 2021. – Т. 32, № 4. – С. 65–71.

299. *Стрес у дітей внутрішньо переміщених осіб і шляхи його подолання (огляд літератури) / І. С. Недоступ [та ін.] // Art of medicine. – 2023. – № 4. – С. 223–229.

300. [Стрес у дітей: чинники, допомога з боку батьків] // Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги. Серія: Екологічна освіта та виховання. – 2023. – № 9/10. – С. 5–8.

301. Сутність поняття бойового стресу і його основні характеристики. Посттравматичні стресові розлади, шляхи і засоби їх подолання // Військова психологічна підготовка та реабілітація. – Київ, 2020. – С. 243–258. – (Патріоту України. Військова справа).

302. Тисячна, Т. Посттравматичний стресовий розлад: як розпізнати та вилікувати / Т. Тисячна // Пенсійний кур'єр. – 2023. – 3 трав. – С. 8.

303. *Фітькало, О. С. Наслідки впливу ПТСР з розладами психіки та поведінки на психічне здоров'я

військовослужбовців / О. С. Фітькало // Одеський медичний журнал. – 2024. – № 4. – С. 29–33.

304. *Хаустова, О. О. Стрес та тривога: психосоматичний підхід до терапії / О. О. Хаустова, О. М. Авраменко // Український медичний часопис. – 2023. – № 5. – С. 59–62.

305. Хоменко, О. Посттравматичний стресовий розлад: реакція людини на ненормальні обставини / О. Хоменко // Надзвичайна ситуація. – 2018. – № 1. – С. 54–57.

306. *Чабан, О. С. Медико-психологічні наслідки дистресу війни в Україні: що ми очікуємо та що потрібно враховувати при наданні медичної допомоги? / О. С. Чабан, О. О. Хаустова // Український медичний часопис. – 2022. – № 4. – С. 8–18.

307. *Чебикін, О. Сміхотерапія та можливості її використання в корекції посттравматичних стресових станів / О. Чебикін, О. Іванова // Наука і освіта. – 2022. – № 3. – С. 76–84.

308. Юр'єва, Л. М. Непсихотичні психічні розлади в осіб, що зазнали психосоціального стресу в умовах військового конфлікту / Л. М. Юр'єва, Т. Й. Шустерман, Є. О. Ліхолетов // Медичні перспективи. – 2019. – № 4. – С. 112–118. – Бібліогр.: с. 118–119.

* * *

309. Базові навички турботи про себе та інших [Електронний ресурс] : як подолати надмірний стрес (виклики війни) // Бюро ВООЗ в Україні. – [Б. м.], 2022. – 42 с. – Режим доступу: <https://bbu.org.ua/bazovi-navichki-turboti-pro-sebe-ta-inshih-dovidnik/>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

310. Важливі навички в періоди стресу [Електронний ресурс] : іл. керівництво / Європ. регіон. офіс ВООЗ. –

Копенгаген, 2021. – 126 с. – Режим доступу: https://inee.org/sites/default/files/resources/WHO-EURO-2021-361-40096-56774-ukr_0.pdf, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

311. Волошенюк, Т. В. Посттравматичний стресовий розлад у військовослужбовців та ветеранів війни [Електронний ресурс] / Т. В. Волошенюк // Вісник фармації. – 2024. – № 1. – С. 131–135. – Режим доступу: <http://nphj.nuph.edu.ua/article/view/296293>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

312. Захарова, Г. Ф. Тривога та посттравматичний стресовий розлад під час війни [Електронний ресурс] / Г. Ф. Захарова // Перспективи та інновації науки. Серії: Педагогіка ; Психологія ; Медицина. – 2024. – № 5. – С. 761–776. – Режим доступу: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/11655>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

313. Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях [Електронний ресурс] : навч.-практ. посіб. / Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2022. – 84 с. – Режим доступу: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7e08ad95-1248-47df-a595-01cc24c7afaf/content>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

314. Посібник для доброго самопочуття [Електронний ресурс] : зменшити стрес, наповнитися і розвинути внутрішню стійкість / Довідк. центр IFRC з психосоц. підтримки. – Копенгаген, 2022. – 14 с. – Режим доступу: https://pscentre.org/wp-content/uploads/2022/03/The-Well-being-Guide-Ukrainian-translation.pdf?wpv_search=true, вільний (дата звернення: 09.09.2025). – Назва з екрана.

Див. 7, 90, 92, 107, 117, 193, 208, 210, 219, 236, 254, 327, 329

Вплив пандемії COVID-19 на психологічний стан населення

Пандемія COVID-19 вплинула на всі сфери суспільного життя. Вона також стосується і тих, хто не хворів на коронавірусну інфекцію. Втома від карантину, втрата рідних та друзів, зміна формату роботи, поширення фейків та негативно забарвленої інформації чинять вплив на психічний стан людей. До наслідків впливу пандемії на людину відносять депресію, тривожність, безсоння, психічні розлади, невпевненість, страх.

315. Лікування і профілактика COVID-19. Охорона психічного здоров'я в умовах пандемії : навч. посіб. / за ред. О. Є. Абатурова, С. О. Крамарьова, Л. М. Юр'євої. – Львів : Вид-во Марченко Т. В., 2020. – 252 с. – Бібліогр.: с. 187–215.

316. *Пінчук, І. Я. Охорона психічного здоров'я в Україні: наслідки пандемії COVID-19 : монографія / І. Я. Пінчук ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Ліра-К, 2022. – 152 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 109–110.

* * *

317. Астахова, В. Коронавірусна пандемія та карантин. Вплив на психіку / В. Астахова // Журнал головної медичної сестри. – 2020. – № 6. – С. 18–27.

318. *Вплив коронавірусної хвороби COVID-19 на перебіг психічних розладів у пацієнтів з психічними порушеннями в анамнезі / Н. О. Марута [та ін.] // Здобутки клінічної і експериментальної медицини. – 2024. – № 3. – С. 53–62. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/zdobutky-eks-med/article/view/14902>.

319. Дослідження зв'язку між пандемією COVID-19 та станом психічного здоров'я дітей / В. Гончаров [та ін.] // Наука і освіта. – 2022. – № 2. – С. 74–80.

320. *COVID-19 та наслідки для психічного здоров'я // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2022. – № 2. – С. 7.

321. *Крамар, Ю. Психологічні наслідки перебування в умовах карантину та шляхи збереження психічного здоров'я / Ю. Крамар // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2020. – № 3. – С. 18–21.

322. *Мартинова, Л. Психічне здоров'я і COVID 19 / Л. Мартинова // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2021. – № 1. – С. 6–7.

323. Міщенко, В. М. Корекція психоемоційних порушень у пацієнтів, що перенесли COVID-19 / В. М. Міщенко, І. В. Здесенко, О. В. Дмитрієва // Український вісник психоневрології. – 2024. – Т. 32, вип. 4. – С. 41–46.

324. *Оганесян, Т. Г. Вплив пандемії COVID-19 на психологічний стан людини / Т. Г. Оганесян, Л. В. Литвинова // Молодий вчений. – 2023. – № 6. – С. 5–10. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5873>.

325. *Пандемія COVID 19: вплив на психічне здоров'я населення // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2020. – № 6. – С. 6–8.

326. *Пандемія COVID 19 та ваше психічне здоров'я // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2020. – № 6. – С. 7.

327. *Попелюшко, Р. COVID-19 як чинник виникнення посттравматичного стресового розладу / Р. Попелюшко // Вісник Львівського університету. Серія: Психологічні науки. – 2022. – Вип. 13. – С. 130–136.

328. *Постковідний синдром та психічне здоров'я // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2022. – № 2. – С. 5–6.

329. *Роль фармакотерапії в лікуванні психічних розладів у хворих, що перенесли COVID-19 та зазнали впливу стресорів пандемії SARS-CoV-2 / Н. О. Марута [та ін.] // Експериментальна і клінічна медицина. – 2024. – Т. 93, № 3. – С. 31–40.

330. *Сидоренко, Ж. В. Підвищена тривожність як ознака порушення психологічного здоров'я особистості в умовах пандемії COVID-19 (на прикладі студентської молоді) / Ж. В. Сидоренко, О. С. Слободянюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія. – 2021. – Вип. 4. – С. 60–64.

331. *Скрипник, Т. Вплив коронавірусної пандемії на психічне здоров'я та охорону психічного здоров'я дітей і підлітків у Європі / Т. Скрипник // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2021. – № 6. – С. 22–24. – Бібліогр. в кінці ст.

332. *Тактика психотерапії при психічних розладах після перенесеної коронавірусної хвороби COVID-19 / Н. О. Марута [та ін.] // Український вісник психоневрології. – 2024. – Т. 32, вип. 4. – С. 14–22.

333. Фукс, К. Недитяче випробування : як пандемія вплинула на психічне здоров'я підлітків / К. Фукс // Український тиждень. – 2021. – № 43. – С. 48–49.

334. Фукс, К. Побічний симптом : які наслідки для психічного здоров'я може мати поширення COVID-19 / К. Фукс // Український тиждень. – 2020. – № 51. – С. 36–37.

335. *Чабан, О. С. Психічне здоров'я в період пандемії COVID 19 (особливості психологічної кризи, тривоги, страху та тривожних розладів): реалії та перспективи / О. С. Чабан, О. О. Хаустова // НейроNews: психоневрологія та нейропсихіатрія. – 2020. – № 3. – С. 26–36. – Бібліогр. в кінці ст.

336. Череповська, Н. Мозок на карантині: медіагігієна: підтримка психологічного добробуту дорослих і дітей / Н. Череповська // Соціальний педагог. – 2020. – Верес.-жовт. (№ 9/10). – С. 42–57.

337. Юр'єва, Л. М. Охорона психічного здоров'я медичних працівників в умовах пандемії COVID-19 / Л. М. Юр'єва // Медичні перспективи. – 2020. – № 4. – С. 12–21. – Бібліогр.: с. 18–21.

Іменний покажчик

- Абатуров О. Є. 315
Абдуллаєва В. В. 116
Авраменко О. М. 304
Александрук Н. 276
Андрющенко І. О. 273
Артьоменко В. В. 238
Асєєва Ю. О. 147, 227
Астахова В. 317
Ахунова Л. С. 269
Бабієнко В. В. 232
Бабій М. Ф. 149
Бабій О. І. 51
Байдан О. В. 236
Бегеза Л. Є. 6
Бездідько Н. 100
Берегова О. В. 272
Березюк О. Р. 110
Бієнко Н. 80, 222
Біліченко В. В. 133
Білоусова Н. А. 217
Благий В. М. 134
Блохіна І. О. 36
Богданович Л. 109
Богомолець О. В. 139
Бойко О. М. 8
Болтівець С. 9, 81
Болюк З. А. 135
Бондаровська В. М. 117
Бондарчук О. І. 136
Боровець В. А. 218
Боровик М. О. 194
Бугайова Н. М. 273
Буняк Н. А. 50
Бурлакова І. А. 49
Вагнер В. 195
Вадзюк С. Н. 219
Валле В. 196
Варченко І. 137
Василенко Ю. 57
Вауліна О. 82
Вебер Т. 210
Вихор М. Б. 285
Візнюк І. 220
Власенко І. А. 10
Волошенюк Т. В. 311
Волощук М. Б. 188
Ган Р. З. 140
Гарнійчук В. М. 85, 277
Гейг М. 211
Глущук, А. О. 278
Говсєєв Д. О. 43
Гозак С. В. 145, 162
Головко Л. О. 29
Гончаров В. 319
Горбачова О. В. 175
Горбунова В. 25
Горбунова В. В. 26
Горошко В. І. 20
Гоуг Ч. 122
Губенко І. Я. 212
Давиденко І. 92
Данілець О. 14
Дем'яненко Б. Т. 99
Денефіль О. В. 141, 280

Денисов Є. М. 221
Джавадян О.-М. 15
Джагунов Г. В. 142
Дишкант О. 86
Дмитрієва О. В. 323
Драб Р. 255
Дубенко А. 171
Дудник С. В. 62
Дучимінська Т. І. 149
Євтушенко І. В. 16
Єна Л. М. 143
Железний О. 290
Жук А. М. 147, 227
Журов В. 80, 222
Заболотня Н. І. 288
Завгородня О. В. 17
Завіна О. 88
Загора О. 282
Запорожець О. 150
Заушнікова М. Ю. 164, 165
Захарова Г. Ф. 312
Зборовський О. М. 223
Збродько Т. І. 144
Здесенко І. В. 323
Зубіашвілі І. К. 198
Зубцов Д. 224
Зьомко Ю. В. 141
Іванова О. 307
Іващенко С. М. 18
Ільницька Т. 19, 89
Ірхін Ю. 123
Ісаков Р. І. 225
Кабаченко Н. В. 8
Кабачна А. В. 217
Калашникова Л. В. 21
Калмиков Г. В. 199
Кальчук Р. Д. 22
Кандибал А. С. 278
Карагодіна О. 205
Карамушка Л. М. 200
Карандашев В. І. 90
Карасевич М. П. 23
Карасевич С. А. 23
Карнацька О. С. 212
Каськов І. В. 164
Кириленко М. 91
Кириченко Т. В. 199
Кічук А. В. 24
Клевако І. 92
Клевець Л. М. 165
Клименко В. І. 22
Клименко І. С. 226
Климчук В. 25
Климчук В. О. 26
Клімішина Н. 146
Книш С. В. 266
Кобець О. В. 281
Коваль І. 186
Коваль К. І. 272
Коваль Т. 93
Ковальчук С. 70
Когут О. О. 94
Кожедуб О. 146
Кожина Г. М. 282
Козиренко М. 268
Корженко В. О. 147, 227
Корнюшина О. 131
Корольчук О. Л. 148, 283

- Костіна Л. 95
 Коструба Н. С. 228
 Костюк В. А. 28
 Костюк Д. А. 28
 Коць М. О. 149
 Крамар Ю. 321
 Крамарьов С. О. 315
 Креймер Д. 150
 Крутов В. В. 229
 Кукса К. М. 166
 Купко Н. 45, 48, 87, 187, 216, 231, 243, 246, 250, 261, 274
 Кучманич І. М. 127
 Лавріненко Л. 151
 Лагода Д. О. 230
 Лагутін В. 152
 Ладиченко В. В. 29
 Ларін Д. 96
 Ласкова-Ярмоленко А.О. 153
 Левицький Н. Б. 135
 Лелів Г. 267
 Лисенкова І. П. 287
 Литвинова Л. В. 324
 Ліхолетов Є. О. 308
 Ллойд Кай Т. 267
 Лукін Б. П. 194
 Лучко М. 97
 Любінець О. В. 218
 Лютенко І. 211
 Мавропуло М. І. 288
 Макарова О. В. 258
 Макарова О. П. 284
 Макогончук Н. В. 142
 Максименко С. 123
 Максимець С. М. 233
 Малашевська І. 98
 Малащенко М. П. 234
 Малолеткова О. 30, 31, 71
 Маркова М. В. 235
 Мартинова В. 154
 Мартинова Л. 32, 63, 84, 113, 114, 168, 237, 244, 286, 322
 Мартинюк А. 98
 Марута Н. О. 318, 329, 332
 Матієнко Т. В. 236
 Мащак С. О. 285
 Мельник В. 206
 Мерзлякова О. 208
 Микитчак А. П. 281
 Митник О. Я. 99
 Михальська Ю. А. 34
 Михальський А. В. 34
 Мілн Л. 268
 Міщенко В. М. 323
 Міщенко Т. С. 155
 Могильник А. 125
 Могильник А. І. 293
 Мозгова Р. В. 287
 Мокія-Сербіна С. О. 288
 Москаленко О. В. 36
 Москалець В. П. 289
 Муляр Г. В. 266
 Мурашкевич О. 121
 Мусієнко С. А. 141
 Мусхаріна В. 156
 Надвинична Т. 97
 Назар М. 123
 Найдьонова Л. 207

Найду У. 7	Поладич І. В. 43
Напрєєнко Н. Ю. 157, 158	Полька Н. С. 44
Напрєєнко О. К. 157, 158	Попелюшко Р. 327
Недоступ І. С. 299	Притула О. А. 294
Несенюк Н. 121	Пріб Г. А. 6
Нетребенко А. 290	Псатій А. В. 269
Нечипоренко Н. 100	Рева О. М. 10
Ніколаєнко В. 240	Ревенко О. О. 295
Ніщименко І. В. 37	Резніченко Г. І. 295
Оганесян Т. Г. 324	Рештакова Н. О. 251
Оданельчук Н. С. 278	Рибалка В. В. 172
Олійник О. 38	Родіна Н. В. 51
Олійник Ю. О. 159	Розов В. І. 270
Опанасенко Л. А. 127	Ройз С. 128
Орос М. М. 160	Романів А. С. 159
Острога С. 163	Романовська Д. Д. 173
Охременко О. Є. 194	Романюк В. Л. 252, 292, 297
Падухевич О. 101	Росінська О. 174
Панок В. Г. 202	Руденко С. А. 21
Параняк Н. М. 159	Руденко Т. 72
Пархомчук М. Ю. 39	Руденко Ю. Ю. 21
Пашинська К. 245, 275	Русанов В. 253
Паянок Н. 40	Рябоконт В. В. 52
Петухова І. О. 164	Савельєва-Кулик Н. 247, 259
Пиголенко І. В. 166	Савиченко О. М. 169, 175
Пиголенко Ю. А. 166	Савчин М. 53
Пилипака Ю. І. 252, 292	Сазонова І. 298
Пилипенко І. Ф. 265	Сартакова О. А. 254
Пилипенко Н. 167	Сас В. В. 219
Пилипенко Н. М. 142	Сафронов Р. 255
Пінчук І. Я. 12, 316	Сеник А. 256
Пінчук Н. І. 136	Сергієнко В. 176
Піонтковська О. В. 235	Семілетов О. С. 54
Плахова О. М. 42	Сидоренко Ж. В. 330

- Сінькевич І. А. 265
 Скворчевська Є. Л. 257
 Скориніна-Погребна О. В. 106
 Скрипкін О. 177
 Скрипник Т. 331
 Слободянюк О. С. 330
 Слюсаревський М. 207
 Смірнова Т. 178
 Соделевська В. 179
 Соловійов О. 190
 Соловійова А. Г. 235
 Соломарська О. 271
 Солошенко О. 38
 Сопілко І. 56
 Сорокман Т. В. 258
 Сохор Н. 138, 180
 Спиця Н. В. 61
 Станчишин В. 214
 Стеблюк В. В. 140
 Степура Є. В. 17
 Строгаль Т. 108
 Сувало О. Б. 64
 Сумарюк Б. М. 193
 Тараненко Р. 215
 Теренда Н. О. 248
 Терлецька Л. 57
 Тисячна Т. 58, 302
 Титаренко Т. М. 129, 181-185
 Титаренко Ю. 215
 Тімашов В. О. 59
 Тімашова В. М. 59
 Ткач Т. В. 199
 Ткачишина О. Р. 60
 Токарчук А. 186
 Торбенко І. О. 153
 Трамбле М. 267
 Трентон Н. 271
 Тріпак М. М. 188
 Унінець І. М. 99
 Усик С. 109
 Устінов О. В. 65
 Утюж І. Г. 61
 Федорчук В. М. 188
 Фельдман Д. А. 189
 Фітькало О. С. 303
 Фукс К. 262-264, 333, 334
 Хандогіна О. В. 289
 Хаустова О. О. 213, 304, 306
 Хоменко О. 305
 Христофорова Г. М. 143
 Циганенко Г. 124
 Цимбалюк В. І. 126
 Чабан О. С. 190, 213, 265, 306,
 335
 Чебікін О. 307
 Червоний П. Д. 284
 Череповська Н. 336
 Чеховська І. В. 266
 Чеширська О. 130
 Чуніхіна С. 207
 Шафранський В. В. 62
 Швець А. В. 161
 Швець В. В. 191
 Шевченко О. С. 249
 Шевченко О. Т. 212
 Шелевицька Л. 255
 Шинкарук О. 11, 170
 Шкльода А. 111

Шуневич Є. М. 175
Шустерман Т. Й. 308
Юнгер С. 131
Юр'єва Л. М. 308, 315, 337
Юрценюк О. С. 193

Ядловська О. С. 66
Ясточкіна І. 115
Яцухненко М. 125
Яцюк Н. 7

Зміст

Від укладачів.....	3
1. Формування культури ментального здоров'я.....	5
Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?».....	15
2. Психологічна допомога і реабілітація.....	17
Підтримка ментального здоров'я під час війни.....	23
3. Медична допомога у сфері ментального здоров'я....	37
Діагностика та лікування стресу та стресових розладів.....	45
Вплив пандемії COVID-19 на психологічний стан населення.....	52
Іменний покажчик.....	56

вул. Маріупольська, 9,
м. Миколаїв,
Україна, 54001

(0512) 37-34-20
(0512) 37-39-40

reglibrary.mk.ua

vyzer@ukr.net

[@reglibrary.mk](https://www.facebook.com/reglibrary.mk)